

PROFESIJAS STANDARTS

Reģistrācijas numurs

PS 0391

Profesija

Jumiķis

Kvalifikācijas līmenis

3

**Nodarbinātības
apraksts**

Jumiķis ir būvniecības speciālists vai būvamatnieks, kurš ieguvis profesionālo vidējo izglītību vai profesionālo tālākizglītību, nepieciešamās praktiskā darba iemaņas, sagatavots kvalificētam darbam būvniecībā jumta klāja izgatavošanā un jumta seguma uzklāšanā. Jumiķis var strādāt būvfirmās, kā arī patstāvīgi, apvienojoties brigādēs, izpildot jumta darbus jaunbūvēs, remontējamās un rekonstruējamās ēkās.

Jumiķis pārvalda kokapstrādes pamatus, pārzina jumta būvkonstrukciju izgatavošanas tehnoloģiju un izbūvi, veic jumtu konstrukciju izbūvi, veic jumta montāžas, renovācijas un restaurācijas darbus, kā ar tradicionālajiem elementu sasaistīšanas paņēmieniem, tā arī izmantojot modernos risinājumus, pārzina skārdu darbu specifiku un prot izmantot un ieklāt skārdus dažādās jumta salaiduma un saskares vietās, veic darbus saskaņā ar tehnisko rasējumu un darba kvalitātes prasībām. Jumiķis spēj lasīt rasējumus, novērtēt būvdarbu apjomu, veicamo uzdevumu darbietilpību, spēj izvēlēties darbiem atbilstošus materiālus un aprēķināt nepieciešamo materiālu daudzumu, patstāvīgi izplānot veicamā darba operācijas, organizēt darba vietu, pārzina un ievēro darba drošības, ugunsdrošības un sanitārijas prasības.

Pienākumi un uzdevumi

Pienākums	Uzdevumi
1. Organizēt darbu atbilstoši drošības tehnikas noteikumiem un tehnoloģijas prasībām.	1.1. Uzsākot darbus izplānot materiālu, instrumentu un inventāra izvietošanu atbilstoši darba drošības noteikumiem. 1.2. Veikt instrumentu un mehānismi pārbaudi. 1.3. Sagatavot darbam instrumentus un palīgierīces. 1.4. Ievērot instrumentu (roku, elektrisko, pneimatisko) tehniskās ekspluatācijas un apkopes noteikumus. 1.5. Uzstādīt palīgierīces – inventārās pastatnes un sastatnes, montāžas iekārtas un ierīces, atbilstoši darba drošības prasībām. 1.6. Izmantot darba procesā piemērotus individuālās aizsardzības līdzekļus. 1.7. Pareizi organizēt darba vietu, uzturēt darba kārtībā instrumentus un mehānismus. 1.8. Ievērot darba higiēnas prasības.
2. Veikt darba izpildīšanai nepieciešamo materiālu sagatavošanas darbus.	2.1. Izvēlēties darbam atbilstošus jumta materiālus. 2.2. Noteikt nepieciešamo materiālu daudzumu darba apjoma veikšanai. 2.3. Novērtēt materiālu kvalitāti. 2.4. Sašķirot materiālus pēc to pielietojanas secības. 2.5. Atlasīt nepieciešamo materiālu. 2.6. Pareizi nokraut un glabāt jumta materiālus.
3. Veikt jumīķa darbus.	3.1. Izvēlēties jumta apakšklāju, pareizi to izmantot. 3.2. Sagatavot pamatnes atbilstoši jumta seguma veidam. 3.3. Ierīkot dažāda veida hidroizolāciju. 3.4. Ierīkot dažāda veida siltumizolāciju. 3.5. Hermetizēt dūmvadu, ventilācijas šahtu, televizoru antenu vietas jumtā. 3.6. Novērtēt esošo jumta konstrukciju stāvokli, ja nepieciešams veikt detaļu nomaiņu. 3.7. Uzklāt jumta segumus – bitumena (viļņotos, šindeļu, ruļļveida), metāla (profilētā tērauda, gludā skārda), dakstiņu (betona, māla, polimērmateriāla), akmens šķeldas, koka skaidu un dēlīšu, niedru, sintētiskās šķiedras materiālu u.c. jumta segumus. 3.8. Novērst kondensātu. 3.9. Izveidot jumta sateces. 3.10. Izveidot kores. 3.11. Iestrādāt skursteni jumta segumā. 3.12. Iestrādāt jumta logu jumta segumā. 3.13. Izvēlēties un montēt ūdens novadīšanas sistēmas.
4. Darba aizsardzība	4.1. Ievērot darba drošību, veicot celtniecības darbus. 4.2. Izmantot individuālos darba aizsardzības līdzekļus. 4.3. izmantot piemērotu darba apģērbu. 4.4. Iziet likumdošanā noteiktās instruktāžas, medicīniskās pārbaudes. 4.5. Rīkoties nelaimes gadījumos. 4.6. Prasmīgi rīkoties ugunsgrēka izcelšanās gadījumā. 4.7. Ievērot darba drošības un apkārtējās vides prasības darbā ar toksiskiem materiāliem un vielām.

5. Vides aizsardzība	5.1. Izvēlēties darba apjoma veikšanai pareizu materiālu daudzumu. 5.2. Izvēlēties piemērotu inventāra taru un konteinerus materiālu sagatavošanai un uzglabāšanai. 5.3. Ievērot videi draudzīgas metodes materiālu un sagatavju pārpalikumu likvidēšanā.
6. Darbu veikšana atbilstoši būvprojektam un izpildīto darbu kvalitātes kontrole	6.1. Izmantot būvniecības procesa nepieciešamo dokumentāciju. 6.2. Izprast kopsalikuma rasējumus, detalizētus rasējumus un tehniskos zīmējumus. 6.3. Ievērot veicamo darbu kvalitātes prasības. 6.4. Pārbaudīt izmēru atbilstību rasējumiem, projektam. 6.5. Novērtēt virsmu, klājumu, savienojumu kvalitāti. 6.6. Kontrolēt savu darbu tā izpildes procesā.

Īpašie faktori, kas raksturo darba vidi

Organizatoriskie - darbs veicams komandā, jāuzrauga un jāvada 1. un 2. profesionālās kvalifikācijas līmeņa profesijas.

Fizikālie - darbs saistīts ar troksni un iespējamās vibrācijas, saskare ar kaitīgiem putekļiem, iespējams darbs pazeminātas vai paaugstinātas temperatūras apstākļos, vējā.

Bioloģiskie – iespējama saskare ar kukaiņiem.

Ķīmiskie - iespējama saskare ar līmēm, apdares, koksnes ķīmiskās aizsardzības materiālu, bitumena, nesadeģušās gāzes izgarojumiem un azbestu.

Īpašas prasības uzdevumu veikšanai

Šo profesiju nav vēlams izvēlēties invalīdiem, alerģiju un astmas slimniekiem, cilvēkiem ar akrofobiju (darbs veicams augstumā).

Prasmes

Specifiskās prasmes profesijā	Kopīgās prasmes nozarē	Vispārējās prasmes/spējas
Izprast būvniecības rasējumus. Veidot jumta mezglu skices. Veikt uzmērījumus. Veikt jumta konstrukciju noturības aplēsi. Noteikt nepieciešamo materiālu aprēķinus Atšķirt kokmateriālus un koku sugas, izprast un ievērot koksnes īpašības, uzbūvi un vainas. Izgatavot koka un koksnes materiālu savienojumus. Veikt zāģmateriālu mehānisko apstrādi izgatavojot koka elementus un būvkonstrukcijas. Izvērtēt dažādu materiālu kvalitāti. Ievērot dažādu materiālu uzglabāšanas principus.	Ievērot būvniecības reglamentējošus dokumentus. Ievērot darba drošību. Kontrolēt kvalitāti. Pielietot būvniecības terminoloģiju. Lasīt rasējumus. Apzināt un strādāt ar tehnisko literatūru. Izprast ēku konstruktīvus un arhitektoniskus elementus. Orientēties būvmateriālu piedāvājumā. Orientēties būvlaukuma infrastruktūrā, racionāli izmantot resursus.	Plānot savu darbu. Komunicēties (verbāli, rakstveidā). Veidot lietišķas attiecības ar klientu, prast uzklaustīt klienta vēlmes, noskaņot klientu labvēlīgi, saprotami izskaidrojot remonta tehnoloģiju un izmaksas Risināt problēmsituācijas darba procesā, spēt domāt kopsakarībās, uzņemties atbildību, spēt patstāvīgi veidot loģisku spriedumu ķēdi Ievērot vides kultūras pamatprincipus. Ievērot spēkā esošo likumdošanu.

<p>Izvēlēties jumta ieklāšanai nepieciešamos materiālus un ieklāšanas veidu.</p> <p>Mērīt un aizzīmēt.</p> <p>Sagatavot darbam iekārtas, instrumentus, palīgierīces un pārbaudīt to atbilstību darba drošības tehnikas prasībām.</p> <p>Lietot personu drošības aprīkojumu atrodoties uz jumta.</p> <p>Apzināt iespējamās stiprināšanās vietas uz un zem jumta</p> <p>Izlīmeņot jumta plaknes.</p> <p>Ierīkot apakšklājus (pret kondensāta, pretvēja).</p> <p>Ierīkot hidroizolāciju.</p> <p>Ierīkot siltumizolāciju un skaņas izolāciju.</p> <p>Veikt jumta elementu ķīmisko aizsardzību ar dažādām metodēm.</p> <p>Ierīkot bitumena, metāla, dakstiņu, darbīgā šifera, koka skaidu un dēlīšu, niedru, sintētisko šķiedru u.c. materiālu jumta klājumus.</p> <p>Ierīkojot bitumena jumta klājumus:</p> <ul style="list-style-type: none"> pielietot gāzes degli; izveidot pieslēgumus pie sienām, notekām u.c.; izveidot un iestrādāt trapus; montēt ventilācijas kanālus un sistēmas. <p>Ierīkojot metāla jumtus:</p> <ul style="list-style-type: none"> izmantot speciālus griezējinstrumentus, lokāmās ierīces; atšķirt materiālus pēc to ķīmiskā sastāva; izprast materiālu savietojamību; izveidot stāvfalces un guļfalces; atbilstoši materiāla veidam, pielietot pareizu stiprinājumu un stiprinājumu daudzumu; ieklājot materiālu ievērot tā fiziskās īpašības; izvēlēties falču virzienu, ņemot vērā ūdens tecēšanas virzienu; ieklāt materiālu atbilstoši tehnoloģiskajam slīpumam; ieklāt jumta materiālu sienām (paneļi, kastes, iekārtas sistēmas). <p>Ierīkojot dakstiņu jumtus:</p> <ul style="list-style-type: none"> pielietot leņķa slīpmašīnu; racionāli izmantot visus dakstiņus, 	<p>Ievērot darba tehnoloģisko secību.</p> <p>Organizēt savu darba vietu un veikt darbus atbilstoši darba drošības, elektrodrošības un ugunsdrošības prasībām.</p> <p>Strādāt un kopt rokas instrumentus un rokas elektroinstrumentus.</p> <p>Ievērot darba aizsardzības noteikumus.</p> <p>Lietot datoru.</p> <p>Kalkulēt darba un materiālu izmaksas.</p> <p>Ievērot dažādu būvdarbu veikšanas secību.</p> <p>Saudzīgi attiekties pret citu veikto darbu.</p>	<p>Izmantot datu bāzes.</p> <p>Strādāt komandā, vadīt to, kā arī strādāt patstāvīgi.</p>
---	--	--

<p>arī bojātos; izvēlēties atbilstošus palīglīdzekļus (urbjus, stangas) darbam ar dakstiņiem; strādāt ar atsitamo auklu.</p> <p>Ierīkojot dabīgā šīfera jumtus: izmanto šīfera āmuru un laktu; izveidot kores, satekas un pieslēgumus dažādos stilos/veidos; sašķirot materiālus pēc biezuma, platuma un stingrības; ekonomiski izmantot šīfera nelielos gabalus.</p> <p>Ierīkojot koka skaidu un dēlīšu jumtus: izprast koku šķiedras virzienus; izprast ūdens kustības virzienu par koku, izvēloties dēlīšu ieklāšanas virzienu; atdalīt plānākus, šķībus, zarainus, jumtam neizmantojamus dēlīšus; lietot ripzāģi.</p> <p>Ierīkojot niedru jumtus: izmanto siešanai nepieciešamos instrumentus; atšķirt niedres pēc to kvalitātes un atdalīt nederīgās jumta klājam; izmanto palīgrīkus un ierīces staigāšanai par jumtu; ieklāt apakšmalu, sānu malu satekas; ieveidot pieslēgumus pie sienām, skursteņiem, palodzēm; izveidot kori no dažādiem materiāliem.</p> <p>Ierīkojot sintētiskās šķiedras materiālu jumtus: izmanto gaisa fēnus; rīkoties ar speciālo ķīmiju; izmanto stiprinājumus atkarībā no jumta pielietojuma un atrašanās vietas; atšķirt materiālus pēc to ķīmiskā sastāva; pārzināt materiālu fiziskās īpašības.</p> <p>Izgatavot nepieciešamos skārda elementus jumta ieklāšanas darbu veikšanai.</p> <p>Saliekt atbilstošā slīpumā jumta reņu āķus.</p> <p>Savienot jumta renes.</p> <p>Izlīmeņot esošas jumta renes un veikt to hermetizāciju.</p>		
---	--	--

<p>Atšķirt un savietot dažādus materiālus (kapars, titāna cinks, alumīnijs, bitumens) u.c.</p> <p>Novērtēt darba izpildi, atklāt un novērst defektus.</p> <p>Veikt jumta konstrukciju remontu, renovācijas un restaurācijas darbus.</p> <p>Veikt atsevišķu jumta konstrukcijas elementu nomaiņu.</p>		
--	--	--

Zināšanas

Zināšanas	Zināšanu līmenis		
	priekšstats	izpratne	pielietošana
Būvdarbu tehnoloģija:			
– ēkas un būves	x		
– jumtu konstrukciju izbūves darbi			x
Jumiķu darbu tehnoloģija:			
– koksnes apstrādes pamati			x
– kokizstrādājumu apdare			x
– jumta segumu uzklāšanas darbi			x
– skārda sagatavju izgatavošana un pielietošana			x
Būvmateriāli			
– celtniecības materiālu ķīmiskās un fizikālās īpašības		x	
– betons, dzelzsbetons, java	x		
– celtniecībā izmantojamie kokmateriāli: koksnes makroskopiskā uzbūve, fizikālās un mehāniskās īpašības, koksnes sugas, vainas, zāģmateriāli			x
– dzelzsbetona, metāla konstrukcijas	x		
– koka konstrukcijas			x
– hidroizolācijas, siltuma, skaņas, tvaiku izolācijas materiāli			x
– koka aizsardzības un antikorozijs materiāli			x
– polimēru un plastmasu jumta materiāli			x
– jumtu klāšanas materiāli: plātņu, ruļļmateriāli u.c.			x
– jumta darbos izmantojamie palīgmateriāli un jumta aksesuāri			x
Celtniecības darbmašīnas, rokas mehāniskie un elektriskie instrumenti, aprīkojums			x
Ēku, būvju, to mezglu konstrukcijas. Būvju stiprību un noturība		x	
Būvdarbu organizācija		x	
Būvmehānikas pamati	x		
Koka būvkonstrukcijas			x
Metāla, akmens un betona būvkonstrukcijas		x	
Būvprojektu rasējumu lasīšana, celtniecības skices			x
Būvnormatīvi		x	
Būvfizika (elektrība, kustība, pretestība, adhēzija,		x	

kohēzija, slodzes, stiprība utt.)			
Elektrotehnikas pamati (elektrodrošība)	x		
Stilu mācība	x		
Vispārējā likumdošana, būvlikumi, būvnormatīvi		x	
Arhitektūras un būvniecības vēsture	x		
Darba normēšanas, tāmēšanas, apmaksas pamati		x	
Darba aizsardzība (darba drošība, ugunsdrošība)			x
Biznesa pamati/ uzņēmējdarbība	x		
Vides mācība	x		
Lietišķā informātika (speciālās datu bāzes izmantošana, Windows, Office)		x	
Matemātika (t.sk. lietišķā: tilpuma, leņķu un daudzuma, % aprēķini)			x
Organiskās ķīmijas pamati (šķīdinātāji, atšķaidītāji, LI. C.)		x	
Vispārīgā ķīmija (vielu veidi, vispārīgās reakcijas)	x		
Komunicēšanās zinības / Saskarsmē		x	
Vienkārši ar darba tehnoloģiju saistīti termini, simboli svešvalodā (krievu/angļu/ vācu)		x	
Sarunvaloda (krievu/angļu/ vācu) ar spēju tālāk izglītoties		x	

Jumiķa profesijas standarta izstrādes darba grupa:

Armands Liede SIA „Niedru jumti” direktors;
 Jānis Pīleņģis Jumiķu biedrība, jumiķa amata meistars;
 Jānis Sudars SIA „Tapeks” būvtehniķis.

Konsultanti:

Aina Sudare Neatkarīgais eksaminācijas centrs, direktora vietniece;
 Ilmārs Jurjāns Jumiķu biedrība, jumiķa amata meistars.

Jumiķa profesijas standarta eksperti:

Latvijas Amatniecības kamera;
 Celtnieku arodbiedrība;
 Būvnieku asociācija.